

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KOZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KOZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknek egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

A lelkek háboruja.

Megjelent Ő Eminenciája XVI. számú körlevele. Jól tudván, hogy hasztalan minden emberi törekvés, ha nem támogatja a Magasságbelinek segítsége, felszólít bennünket, hogy egyesüljünk, szívben, lélekben s kérjük a seregek Urát, Istenét, adjon győzelmet fegyvereinknek, álljon mellettünk igazságos ügyünkben. Ugy kívánja, hogy közösen, egy szívvel-lélekkel esdjünk az ég felé. Ellenségeink ugyanis arra vártak, hogy kritikusi időkben a bennünket elválasztó különbségek még élesebbé váljanak, mi meg mint oldott kéve széthullunk. A számítások csalódáson alapultak. A magyar ember veszedelem idején félretesz minden személyes ellentétet, a haza szent ügyéért mindent feled. Most is, miként Mária Terézia szorongatott napjaiban, a magyarság egyértelműen kiáltja: életünket és vérünket. Kiáltja, mert lelkéből még nem haltak ki a nemesebb, tisztább eszmék, mert úgy érezzük, hogy van erő, energia karjainkban.

A veszedelem percei fejünk fölött, egymás megértése újra egymás mellé sorakoztatott minden magyart, egy a szívünk, egy a gondolatunk, egy az érzésünk. A mozgósítás napjaiban megnyilvánult lelke-

sedés elült ugyan, nyugalomunk azonban megmaradt, bizalmunk erősödött.

Katonáink hőies viselkedése, vidám halálmegvetése, a legjobb fokmérője egységünknek, legfényesebb cáfolata, hogy nem azok vagyunk, akiknek bizonyos körök fel-tüntetni szerettek. Tudjuk, hogy vezetőségünk higgadt, megfontolt, azért bizunk. Mindazáltal ehhez a külső hadviseléshez, különösen annak sikeréhez egy belső, lelki küzdelemnek, mondjuk háborúnak is kell járulni, amely háborúság nem csekély jelentőségű. Elég a hősi bátorsággal dolgozó német hadseregre hivatkoznom. Minden haditudósítás végén hozzátesszik: az eredményt katonáink hőieségén kívül nagy Istenünknek köszönhetjük.

A háborúnak érdekes pszichológiája van. Háttérbe szorítja a túltengő individualizmust. Ma nem érünk rá, hogy egyesek hőieségét magasztaljuk, vagy a haza oltárára tett áldozatokért dicshimnuszokat zengedezzünk. Ugy érzi mindenki, hogy ez természetes valami, melyből mindenkinek ki kell venni részét. Ezt a természetes áldozatkésztséget azonban megszenteli, felmagasztosítja a gondolat, hogy adományunk, ha avval a szándékkal adjuk, engesztelés lesz bűneinkért, melyeknek következménye végső elemzésben a háboru is.

Evvel az önfeláldozó szellemmel nem igen fér össze, ha sebesültjeink a harcterről visszatérve azt látnák, hogy mi itthon a vigasság, könnyelműség, avagy a nemtörődömség életét élünk. Az idők terhe, a háboru küzdelmei, egészségüket kockára tevő sebesültjeink, az önfeláldozás szelleme tehát komolyságot kívánnak tőlünk.

Az áldozatkésztségen megnyilvánuló erkölcsi erőn kívül másrészt kötelességünk az imádság természetfeletti erőit is kihasználni. A Főpásztor szövegét értsük meg. Nyomában felhangzik az imádság a veszprémi szép székesegyház falain belül, amelyet követ a falusi szegény templomok egyszerű lelkű, nemes gondolkodású lakójáé. A székesegyház fénye sok apró fényű gyertyalángon felváltva lobog majd Somogyban, Zalában meg a Bakony alján. Elevenedjék meg a kuruc idők romantikus emléke, a törökjárás keserveinek visszhangja. Ha akkor, most csak ugy szálljon fohászuk ahhoz, aki egy évezreden át pártfogónk volt: „nagy inségben lévén, így szólit meg hazánk”.

A keresztes hadjáratok idején gyermekeket toboroztak a hitetlen ellenség ellen. A gyermekhadjárat fiaskóval végződött. Mi is megismételhetjük, de a kudarc félelme nélkül. A család, az iskola szoktassa rá, hogy a kedves kicsikék ártatlan lelkük imádsá-

Öreg honvéd.

Hála az Istennek, mindent teremtőnek,
Megengedte érnem ez új, szép időket,
Mikor zászlóinkon ugyanazon képpel,
Sziveikben szintoly hatalmas érzéssel
Mennek a csatába az én unokáim,
Édes gyöngyvirágim!

Halottak hörgése, ágyuk tüzelése
Volt élttem pirjának dicső fölkelése.
Most is olyanképpen van köröttem minden,
Gyáva ember immár messze földön nincsen,
Mert ők mennek harcba, az én unokáim,
Édes tanítványim!

Szuronyt a puskára, szemtől-szembe nézzünk!
Nincsen olyan veszély, amitől mi féljünk...
Meginog az ellen, bomlik mindig jobban,
Fiúk!... úgy... csak neki!... Mint ahogyan mondtam,
Puskatus kell nekik, ez az ő haláluk...
Mi is így csináltuk!

A mi példánk után győznek a honvédek,
A mi vérünk forr most bennetek vitézek...
Adja a jó Isten, ne legyen hídja
Ennyi magyar vérnek drága patakzása
S diadalmos kézben álljon meg fegyverünk.
Segíts jó Istenünk!

Halottak hörgése, ágyuk tüzelése
Volt élttem pirjának dicső fölkelése.

Győzelem, dicsőség, szabadság melege
Legyen a koporsóm arany szemfödele.
És így lesz, mert hősök az én unokám,
Édes gyöngyvirágim!

MÓZNER FERENC.

Pillanatfelvételek a „nagy idők”ből.

Írta: Koritsánszky Ottó.

Milyen más is a történelem, hogyha a könyvek lapjairól ismered meg s mennyivel különb, amikor előtted csinálódik... Amit fiad és unokáid a tankönyvekből és jeles tudósok fáradságos kutató munkálkodása alapján megirt tanulmányokból ismernek majd meg: szemed láttára, füled hallatára történik. Én, te, ő: a ma gyermeke látta a nagy nekikészülődést, ismeri az indító okokat, résztvesz a nagy munkában, amelyet erejének, munkaképességének teljes megfeszítésével lelkesen végez.

Vállvetve, egymást támogatva dolgozik mindenki. Mintha közelébb kerültek volna az emberek egymáshoz! Egy érzés, egy vágy, egy törekvés hat át téged is, engem is, valamennyiünket! A nagy tragédiának részeiből, amely ma folyik, mindenkinek jut egy-egy. Mindenkinek megvan a maga apró tragédiája. És az ennek nyomán fakadó érzés összefűz, szorosra összeköt bennünket. Ma nem mosolyognak az emberek. Elnémult ajakkal, visszafojtott lélekzettel lesik-várják a nagy eredményt. Mindenkinek a figyelmé odaterelődik a harcme-

zőre, ahol mindnyájunknak van hozzátartozója, akiért imánk naponta ég felé száll. És ebbe az imába bele van foglalva a te hozzátartozód is — minden embertársunk. Aggodalmas, de hőies elszántsággal lesi, várja mindenki az újabb híreket. És bizony nem egy van, amely fájdalomba olvad át. Ez a fájdalom, ez az aggodalom, ez a hőies elszántság, amely az apró tragédiákat és súlyos csapásokat egyaránt erős lélekkel parancsolja, hogy elviseljük: közelebb hozza az embereket egymáshoz. Amikor még nem ismertük ezt a nagy, mindenkit átölelő érzelmeket, lehettek ellentétek, voltak elválasztó falak; ma a lelkesedés heve s egy friss fájdalom, amely embertársad lelkében támad, összeforraszt vele, egygyé tesz...

Nem ennek a tanubizonyossága-e, hogy a gazdag, ki kincsekkel siet a fájdalom csökkentésére, oldalán láthatja a szegényt, aki a maga szerény természetéből vitt gazdag ajándékot a hadbavonulóknak s ezzel adózik most a megsebesülten visszatérőknek: hogy a neki megadott eszközökkel enyhítse, felejttesse velük fájdalmukat.

... És amig fiaink, férjeink és apáink a harcmezőn hadakoznak, a lelkes honleányok a női lélek minden finomságát szolgálatába állítják a szent ügynek, amely körül az övék biz' „nem a legkisebb szerep”...

A mai idők bizony-bizony sok mindenre megtanítják a nőket is. S a mi asszonyaink és leányaink, akik mindenkor fel tudtak emelkedni annak a nemes hivatásnak a magasiatára, amely nekik

gának erejét a harcolók sikeréért ajánlják fel. Ha felvilágosítottuk őket ilyenemű tevékenységük szükségéről, igazi nagy lelkek nevelődnek belőlük.

A mai nappal meginduló szentségimádás forrasszon egybe mindnyájunkat, az egyházmegyében, hozza meg azt az eredményt, amit tőle várunk, a naponként megismétlődő könyörgésekkel együtt hallgassa meg az Ur eléje terjesztett hő kívánságunkat: „Áldd meg országunkat, mi magyar hazánkat, vezéreljed jóra a mi királyunkat.”

HIVATALOS RÉSZ.

Pályázat. A mezőszentgyörgyi róm. kath. iskolánál önálló tanítói állásra szeptember 27-ig, nyugdíjazás folytán pályázat hirdetik. Jövedelme: 1913. évi XVI-ik t.-c. szerint 1200 korona fizetés, 120 kor. tandíjpótlék, egy butozozott padlós szoba, konyha melléképülettel, kerttel és kuttal. Köteleessége az I—VI. osztályok és az ismétlőkölcsök tanítása, valamint a Gondviselés intézetbe való belépés. Tanulók száma 40. Választás szept. 27-én vasárnap d. u. 3 órákor. Pályázhatnak okleveles tanítók és tanítónők. Kérvények ftdő Szelmajer Rudolf iskolaiészki elnökhöz Lepsénybe (Veszprém megye) küldendők.

Pályázat. Varjaskér fiókköztségben a róm. kath. kántortanítói állásra szept. 29-én délelőtt 10 órára pályázat hirdetik. Összfizetése 1562 kor., melyből jelenben 840 kor. tanítói, 722 kor. kántori javadalom. Alapfizetés kiegészítésre államsegély. Kérvények Keresztes József plebánoshoz, Tótszentpál (Somogy megye) küldendők. Választásra személyesen kell megjelenni.

Pályázat. Somlószőlős (Veszprém megye) anyaköztségben nyugdíjazás folytán megüresedett r. kath. kántortanítói állásra október 15-ig pályázat hirdetik. Javadalmazása: két szoba, konyha, éléskamra, istálló, szin, sestetűs és kert. Kézpénz: államszegély, tandíjpótlék, párpénz, stóla, ismétlők után tandíj és munkaváltásból együttesen: 404 K 30 f, 16 méter tűzfűzfa hához horvá, 10 kat. hold 23 □-öl szántóföld, temetőfü kaszálatási jog. Párber: 13 mm. rozs. Köteleessége: I—VI. oszt. ismétlő tanítani, tanulókat naponta templomba vezetni, összes kántori teendőket végezni, „Gondviselés” nyugdíjintézetbe lépni. Adókat kántortanító fizeti. Választás, próbaéneklés október 15-én délelőtt 10 órákor. Személyesen megjelenés szükséges: utazási költség nem térítetik meg. Állás november 1-én elfoglalandó. Kérvények Plebánia-hivatálhoz Somlószőlősre (posta helyben) küldendők.

osztályrésztül jutott, ma sem tagadják meg önmagukat. Hadd igazolja ezt egynehány pillanatfelvételt, amit kerestlenül-rendeletlenül hevényészve meg-rögzíthettek.

Szegényesen öltözött falusi néni jön a katonakórházba, ahol minden légből kapott ellenkező híresztelés dacára, bizony számos — részben a déli, részben az északi harctéren megsérült — sebesült fekszik. Karjára fűzött kis kosár, papozva valamivel, fehér babos kékkendővel letakarva. Jelentkez az irodában:

— Nincsen másom. Egy kis babom termett, elhozta a szegény sebesülteknek!...

Nem érezi-e át mindenki, hogy ennek a szegény falusi asszonynak egyszerű beszéde, aki csak az ajándék átadásáért jött be Veszprémbe, élénkebben bevilágít a nők megértő lelkének mélyébe, mint a legkésebb beszéd...

Máskor talán figyelmen kívül hagynák, ma nyomdafesték alá kívánkozik: mindezek s ilyen apró dolgok mozaikrészei annak az örökké szép képnek, amit a mi nőink lelkes hivatásbetöltése képez.

... A Balatonon csónakázik két leányka. Lenge fehér ruhájukat testükhöz simítja a lány fuvalom, amely pajzánul úzi játékát a kiszabadult hajfűrtökkel. A nyugvóra hajló nap arany sugara tündéres színben látja a tájat s az ég kékje, amelynek színmélységével vetekedni próbál a Ma-

A választók összeírása.

A háborus idő a közvélemény figyelmét eltereli a belpolitikai kérdésektől s így a választók összeírásának ügye sem emelkedik a közérdeklődés magaslatára. Pedig ez igen fontos kérdés, mert a szavazati jogosultság kibővítésének éppen a magyar elem uralmát kellene biztosítani a népképviselői arányszám nagyobbodása révén. Ily fontos dolgot tehát, aminőnek a választók összeírása jelentkezik, éppen nem szabadna elhamarkodni. Nem pedig már csak azok miatt a nyomos okok miatt sem, amelyeket Haller István orszgy. képviselő az Alkotmány hasábján közölt. A kérdés fontossága miatt az érdekes cikket mi is bemutatjuk olvasóinknak.

„Az Alkotmány volt az egyedüli, amely a választók összeírásának határidejét kitölő első belügyminiszteri rendelet megjelenésekor az eljárás felfüggesztését követelte.

Ez a követelés bármennyire volt is megokolt, nem talált meghallgatásra. Pedig a következmények igazat adtak az Alkotmány állásfoglalásának. A meghosszabbított határidő alatt sem lehetett a választók összeírását befejezni. Bizonyoság erre a belügyminiszternek most megjelent rendelete, amely újból meghosszabbítja a határidőt, és tovább folytatja azt a hiába való erőlködést, amelynek sikere a mostani rendkívüli viszonyok között ezuttal sem lehet.

A főváros központi választmányának tagjai teljesen az Alkotmány idézett cikkének okoskodásaira támaszkodva, legutóbbi ülésükön szintén tiltakoztak a választók összeírásának faszírozása ellen. A mai viszonyok között a méltányosság, az igazságosság s az alaposág megköveteli, hogy a választók összeírása felfüggesztessék bizonytalan időre, illetőleg addig, amíg a hadbavonultak újból elfoglalhatják helyüket a polgári társadalomban.

A részleges, illetőleg általános mozgósítás elrendelésének idején még egyetlen vármegye sem jelezte be a választók összeírását, sőt volt olyan, amelyek még meg sem kezdte. Azok tehát, akiket a mozgósítás táborba szólított, az ezt megelőző időben választói joguk biztosításáról nem gondoskodhattak. Természetes, hogy azóta még kevésbé tehetők és a közel jövőben sem tehetik. Az ilyen formán érdekelt választók száma nem kevés. Az új választói törvény statisztikája ugyanis mindegyikét vagy 800 ezer új választót kontemplál. Bizonyos, hogy ennek a kontingensnek jórésze olyan, amelyeknek a törvény értelmében magának kell gondoskodnia arról, hogy a választók névjegyzékébe bejusson.

Idé tartoznak mindenekelőtt az összes kisiparosok, kiskereskedők, kisgazdák, vagyis az ugy-

nevezett független elemek. Ezekről fölhasználható hivatalos adatok, kimutatások nem kerülnek az összeíró küldöttségek kezébe, tehát csak személyes jelentkezésük által hozhatják jogcímüket a küldöttség tudomására. A régi választók egyrésze is ki van annak véve, hogy a személyes jelentkezést elmulasztván, kimarad a választók névjegyzékéből. Ha ugyanis lakóhelyét változtatott, vagy ha eddigi választói jogcíme változást szenvedett, akkor szintén csak ugy biztosíthatja választói jogát, ha személyes jelentkezés alapján igazolja új jogcímét az összeíró küldöttség előtt. Vagyis a legsúlyosabb megállapítás szerint is, legalább a választók 2/3-a van olyan helyzetben, hogy a hadi állapot által akadályozva van választói jogosultságának érvényesítésében.

Sok argumentummal talán mégsem kell azt bizonyítani, hogy a harctéren emberföltötti fűradalmakat viselő, életüket és testi épségüket az államért kockára tévő választójogosultakkal szemben nem szabad méltánytalanságot és igazságtalanságot elkövetni azzal, hogy a választók névjegyzékébe az ő akadályoztatásuk idején, túlvoltukban lezárassék. Nincs olyan országos érdek, amely megparancsolná ezt és igazolni az ilyenformán elkövetett méltánytalanságot. Nagyon jól mondta az egyik fővárosi bizottsági tag a központi választmány ülésén, hogy sokkal kisebb hiba a jelenlegi parlament megbízatásának meghosszabbítása, mint a hadbavonultakat, még ha kevesen volnának is érdekelve, a legkisebb közjogi hátránnyal sújtani.

Az újabb határidő megint csak rövidesen le fog járni, anélkül, hogy a fent említett viszonyok megváltoznának s az összeírásnak akadályai megszűnének.

Miért tehát ez a kísérletezés, ez az erőlködés s a miniszteri rendeletnek az a megjegyzése, hogy most pedig már okvetlenül, feltétlenül össze kell állítani az ideiglenes névjegyzéket? Ugy hangzik ez, mintha a kormányt ei volna szánva reá, hogy ezt a méltánytalanságot harcoló polgártársainkkal szemben elköveti. Nem akarjuk ezt hinni, nem akarjuk feltételezni. Ha pedig a szándék mégis megvolna, az igazságosság és méltányosság nevében tiltakozunk ellene.

Van egy másik ok is, amelynek mérlegelése, megfontolása szintén rávezethetné a kormányt, arra, hogy ezt a hiábavaló erőlködést beszüntesse. Politikailag kevéssé iskolázott levén ugyanis a mi népünk, a pártok és pártszervezetek közremunkálkodása nélkül nem szokott a választók összeírása végbemenni. Igen sokszor nagy szükség is van arra, hogy a pártok ellenőrizzék az összeíró küldöttségek és központi választmányok munkáját. Különösen szükség volna erre most, amikor megtörtént, hogy a bizottság tagjainak száma felére

... És vajjon teljes volna-e a kép, ha nem szólnánk a mi derék, lelkes, önfeláldozó vörös kereszteseinkről?

Jó módhoz szokott, tisztaságra finnyás, szennyet-piszkot elkerülő asszonyok és leányok, mintha soha az életben mást nem tettek volna, minthogy beteget ápoltak volna, oly ügyességgel, oly nekikészültséggel és megszokottsággal végezték a legnehezebb dolgot is.

Mindjárt az első napon otthonoskodtak mindenben. Itt nem voltak nehézségei a kezdetnek. Senki se kérdezi mit tegyen, mihez fogjon s mégis tevékenykedett mindahány. A vitézek izadtságos, aludtverbe ázott szennyes ingét minden önküzdés nélkül, hivatásuk magaslatán állóan, nyugodt türelemmel, gyengéd, odaadó szeretetteljességgel vetették le s öltötték helyébe frissét. Minden prűdéria és álszemérem távolmaradt, a fenköit gondolkozásra valló lelkes szolgálatkészséggel végeztek és végeznek mindent.

És a sebesültek sápadt szeme kigyulad ennek láttán. Ez az önfeláldozás és készség felhevíti őket s meggyőződnek róla, hogy az ilyen „itthonmaradtok”, akik ily odaadással szolgálják a hazát és a nemzetet, megkönnyítik azt a rettenetes harcot, amely szemünk láttára izmosodik világtörténelemmé...

Vajjon elmaradhat-e mindettől az Isten áldása, amiért mi itt, a csatára keltek ott, a távolban szolozsmával és harci riadókkal imádkozunk és küzdünk!...

gyar Tenger sima tükre, teljesen megszakítatlan: sehol egy felhőfoslány nincs. Amott alul meg előbujik a hold. S ahogy mind feljebb emeli gondnőküli vén üstökét, mindjobban belepirul, hogy a fiatal lánykák ma nem nézik el hosszan, álmatagul, ábrándosan. Mintha más időket élénk... És a leánykák uja gyorsan perog; egyik tü után a másikat kötik tele szürke szemekkel. A munka egyre dagad, egyre nő s miközben a partra érnek, készen is van már a katonának készített csuklóvédő...

... Magasabb rangú tiszt családjánál vagyok. Az apa éjszakai, a fiuk közül kettő ugyancsak ott, egy pedig még a déli harc színhelyén. Csak nők vannak a háznál. Semmi pénz, semmi keresettség. Vendég jött, jó; mondja el amit közölni akar, de ne zavarja őket a munkában; a fehéremű varrásban, amit a katonáknak készítenek. Én már tudom, elmondották a visszatért fiuk, hogy a ház feje elesett. A család mit se tud róla:

— Husz napja nem kaptunk hírt, de nem baj. Bizunk az Istenben, majd megsegít. Nem érünk rá a hallgatás felett tépelődni, gondolkodni, mint ahogy apa nem ér rá írni... Majd, ha elvégeztük munkánkat, de hisz akkorra majd már hír is jön...

És perognak a finom ujjacskák és garmadára készül a fehéremű...

apadt és a hiányzóknak meglehetősen önkényesen lettek pótolva. *Amde ki akarja most látni az országban a pártoknak ha még oly csendes harcát is.* Az ellenzék pártok abban a pillanatban, amint komoly külpolitikai veszedelmek láthatóan jelentek, félretették sérelmeiket, az egyéni és párt-politikai antagonizmust s teljesen beleolvadtak abba az egységes igyekezetbe, hogy a ránk zuduló veszedelmeket hatalmas erővel hársítsuk el az országról. *A kritika jogát senkinek ugyan, de az egymásra torló események ugyancsak bőséges és hálás anyagot nyújtanak azoknak, akiknek hivatásuknál és állásuknál fogva a kritika nemcsak joguk, de kötelességük is.* Ennek alapján elvárható, hogy a kormány is beszűntessen minden olyan akciót, amely a politikai erőviszonyok alapján ellenőrzés nélküli lerakását célozza, akkor, amidőn objektív és subjektív okok egyaránt azt tanácsolják, hogy ezt a tevékenységet függessze föl.

Közgazdasági, társadalmi, politikai életünk egyaránt a vizsmajor korlátozó hatása alatt áll. Ennek konzekvenciáit nyugodt lélekkel viseljük mindannyian. Viseli az ellenzék, viseli a kormány is. Mindent tehetünk, s mindent kötelesség vagyunk megtenni, ami segít abban, hogy teljesen egybeforva, összes energiánkat külső ellenségeink ellen fordítsuk. De semmit nem szabad tennie senkinek, a hatalomnak legkevésbé, ami az erők széthuzását csak a legkevésbé is indokolná és előmozdítaná.

A választások összeírását bizonytalan időre függessze fel a kormány, mert igazságtalanságnak, méltánytalanságnak és pártharcoknak válik forrásává.

Megyegyeülés. Veszprém vármegye törvényhatósága f. hó 14-én tartotta őszi közgyűlését. Bizonyára a háborús idő s a gazdasági elfoglaltság okozta a részvétlenséget, mely a nagyterem széksorait ezúttal üresen hagyta. Különösen a kisgazdák részéről mutatkozott nagy érdektelenség. A közgyűlést *Hunkár* Dénes főispán nyitotta meg. Hazánk nagy küzdelmet jellemző beszédében megelégedéssel hangzott, hogy a vármegye közgazdasági szervei a háborúval kapcsolatos ügyek akadálytalan lebonyolításában a legnagyobbat buzgalommal s kellő eredménnyel munkálkodtak. — Utána *Koller* Sándor alispán ismertette a vármegyei hatóság tevékenységét a községelyezés munkakörében. Indítványozta, hogy a vármegyei honvédségi-alapból, mely az ő rendezése és fejlesztése alatt 49.200 koronára emelkedett, szavazzon meg a közgyűlés 5000 koronát a sebesült katonák ápolására a Vörös Kereszteknek, 5000 koronát pedig a hadbavonultak családtagjai részére. A közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadta.

Dr. *Véghelyi* Kálmán főjegyző az alispáni jelentést, *Kezser* Imre aljegyző a számokérőszék jelentését s a törvényhatóság költségvetési tételait ismertette. A közgyűlés ez előterjesztésekhez hozzájárult s névszerint való szavazással elfogadta a 2/4%-os előfogati pótdót s a 2%-os nyugdíjpótadót. Ezután a közgyűlés sorrendben kívül *Koller* Sándor nyugdíjügyet tárgyalta. Minden egyes megyebizottsági tag őszinte lélekkel csatlakozott *Jákói Géza* elismerő szép szavaihoz, melyekkel alispánunk kiváló érdemeit méltatta. Ugyancsak közhelyesléssel kísérte azt a kérelmet is, hogy *Koller* Sándor az alispáni székben járja be a békés állapot helyreállítását s következképpen az államosítás időpontját. Amidőn egy bizottság a saját ügyének tárgyalása előtt távozott alispánt visszahívta, *Hunkár* Dénes főispán keresetlen, őszinte szavakkal tolmácsolta a törvényhatóság óhaját. *Koller* Sándor meghatva mondott köszönetet a törvényhatóság részéről oly nagy melegséggel s tisztelettel megnyilatkozó ragaszkodásért. Kijelenté, hogy sem munkakedve, sem buzgalma nem apadt, hanem — legnagyobb sajnálatára — egészségi állapota kényszeríti arra, hogy az alispáni székét folyó év végén visszavonhatlanul elhagyja. Bármikor azonban szükség lesz rá, szívesen fog a vármegyei felkérés munkái közé sorakozni. A közgyűlés sajnálatlalt vette tudomásul *Koller* Sándor megmásíthatlan szándékát és *Jákói Géza* indítványára 1915. január 1-től kezdődő nyugdíjaztatását egyhangulag elfogadta.

A zirczi járásban a törvényhatóság egy új szolgabírói állást szervezett. Veszprém város szervezési szabályrendeletét s Pápa városnak azt a szép határozatát, amely a hadbavonultak családjainak 12 ezer koronát juttatott, jóváhagyta. A Rosenthal-céggel tűzifa előállítására kötött szerződést pedig a veszprémi Közgazdasági Bankra ruházta át.

Népfőkelők behívása. A m. kir. honvédelmi miniszter rendelkezése Veszprém város hatósága az alábbi hirdetményt bocsájtotta ki: Az 1886. évi XX. t.-c. alapján utasítottak azok a népfőkelésre kötelezettek, akik az 1894., 1893. és 1892. évben születettek (tehát a 20, 21 és 22 évesek) — kivéven azokat, akik önkéntes belépés vagy rendes állítás útján besoroztaikk, továbbá azokat, akik a rendes állítás alkalmával „gyevertképtelen”-nek, vagy „törledő”-nek találtak, valamint a „nyilvánvalóan alkalmatlanok”-at és azon 1893. és 1892. évi születésűeket, akik állítási kötelezettségüknek még nem tettek eleget és így utóállítandók, — hogy összeírásuk vegett a tartózkodási helyük hatóságánál, itt Veszprémben 1914. évi szeptember hó 17-től 24-én délig, a város házában, a katonai ügyosztályban jelentkezzenek. Az összeírta az előjárásnak később közzeendő rendelkezéséhez képest, az október hó 1—20-áig terjedő időközben, a tartózkodási hely honvédekigéző parancsnokságához *népfőkelési bemutató szemlére* fognak elővezettetni s ott alkalmazásokhoz képest osztályoztatni. Az alkalmazások bevonulások helye és ideje iránt a bemutató szemlén fognak utasítani. Azok a népfőkelésre kötelezettek, akik a bevett, vagy törvényesen elismert vallásfelekezeti papjelölteit, vagy pedig akik végzett tanulmányaik alapján a véderőtörvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntes kedvezményre igényel bírnának, ebbeli minőségükben a népfőkelési bemutató szemlén azon intézet bizonyítványával tartoznak igazolni, ahol tanulmányaikat végzik, illetőleg végezték. Hasonlóképen alkalmaztatásokat igazolni tartoznak előjáró hatóságuk, igazgatóságuk, illetve munkásosztig parancsnokságuk által a népfőkelési bemutatói szemle alkalmával azon népfőkelésre kötelezettek akik: a) a penzügyőrségnél, b) az állami erdőszénél és közalapoknál állandóan alkalmazva vannak, továbbá c) azok, akik a vasutaknál, posta- és táviratüzemeltetéseknél, hajózási vállalatoknál állandóan forgalmi szolgálatot teljesítenek, vagy az ezekhez tartozó gyárakban és műhelyekben tartós alkalmazásban állanak, d) a közsémbánya munkásosztigokhoz tartoznak. Aki a behívási parancsnak nem tesz eleget, azt karhatalommal vezetik elő és a törvény teljes szigorával büntetik.

Hadiképek itthon.

A háború veszedelme otthon.

Akarmennyi dolga legyen is az embernek, a háborúról való törődés állandóan ott van vele. Este felé már húzza az embert valami, hogy megnézze, jött-e új távirat. Kijöttem odumból. Táviratokot olvastam. Megyek hazra. Hát az asszony nem fogadja a köszöntést, hanem gyorsan mondja:

— Tessék vacsorázni!

Hhm! Itt történt valami. Megvacsorázom a déli maradékot. Nagy csönd. Még a gyerekek is csöndben vannak. Ez igen kivételes állapot. Böngészem az újságot. Tovább is csönd. Itt van valami a levegőben. Az államok egymás között feszültségnek nevezik. Elhatározom, hogy lefekszem. Már a hálóingnél tartok. Ekkor az asszony egy darab papirt dob az ágyamra:

— Ezt az előbb hozták.

Felveszem. Nézem. Sürgöny. Kivül az én nevem rajta. Belül pedig ez áll: „Már öt levelet irtam. Semmi válasz. Eríhetetlen. Mi van magával? Csókolja Emmuskája.”

Tyű, haj! Meleg van a szobában. Az asszony szemét érzem arcomon. Jaj, eszem, el ne hagyj! Mi ez?! Az asszony is kérdi:

— Mi ez?

— Én nem tudom. Biztosan rossz tréfa.

— Szép tréfa! Budapesti tréfa.

Akkor nézem, hogy csakugyan budapesti a sürgöny. Ur isten, lesz-e ma alvás?! Hopp! megvan. Átmegyek a lakómbhoz, aki budapesti albíró és tartalékos hadnagy.

— Kollegám, hogy hívják feleségedet?!

— Emmának.

Kinyitom ajtót, hogy az asszony is hallja:

— Hogyan?

— Emmának.

— No akkor, ez a sürgöny neked szól, ha nekem címzett is.

Olvassa és mondja:

— Az ám. Köszönöm. Szegény feleségem!

Erre én ágyamba térek és diadális hallgatással befelé fordulok.

A magyar koponya.

Arról beszélgettünk, hogy milyen kemény az igazi magyar koponya. Az újságba leírva volt egy sebesült sérülés-tömege. Összesen 17 sértés. Lősebb, kardvágás, pikaszurás és balak törés. Kozák-munka. De a magyar már épülőben. Egy-két hét múlva elhagyja a kórházat. Ekkor jutott eszembe egy bűnpör, amelyet néhány év előtt tárgyaltunk...

A szentgáli kanász 20 koronát adott a rátóti kanásznak kölcsön. Ünnepek közeledtével feleségestől eljött a szentgáli megkérni a pénzt. A rátóti letagadta a tanuk és irás nélkül kapott pénzt.

— Komám, ne okoskodj, mert baj lesz! — mondja a szentgáli.

— Engem ne fenyegetsen senki — feleli a rátóti és fokosával úgy vágja fejbe a komáját, hogy az eldül, mint a zsák. Azzal nyugodtan megy a dísznöi után.

A szentgáli kanászt a felesége élesztgeti, locsolgatja. Végre ebéd idejére fölésmél a magyar. Egyet-kettőt nyújtózik, megrázza a fejét, mintha el akarná kergetni a fajtát. És megy a komáj után:

— Komám, mi lesz a pénzzel?

— Már megmondtam egyszer. Abból sem értettél?!

— Hü, az anyád erre-arra! — mondja a szentgáli és neki megy a komájának. Birkóznak; az asszony is segít. Leteperik a rátóti. Hason fekszik. És ekkor forgópisztolyból közvetlen közelből háromszor belelő a szentgáli kanász a komája tarkójába. Azzal ott is hagyja... Pont.

A tárgyaláson kerdi az einök a rátóti:

— Hat aztán, megadta-e a 20 koronát a komájának?

— Ünnepekre már ott volt.

— Igaz?! — kérdi a szentgáli.

— Mőghozta — feleli az.

Hát ilyen a magyar koponya.

Vagy olyan, mint azé a vámosi emberé, aki kora reggel az ügyvédjét felverte, hogy X Y-t perrelje be, de úgy nyuza meg, hogy betevő falajta ne maradjon.

— Miért?

— Belelőtt a fejembe.

— Ugyan, ne mőkázson!

— Itt van, nézze az ur!

— Szeicencsétlen, hát mért nem megy előbb doktorhoz?

— Nincs pénzem.

A pőr során kiderült, hogy a falu kovácsa vette ki a golyót a szegény koponyacsontból — ellapulva.

Ilyenekből lesznek a vörösnadrágos ördögök.

A jóléti bizottság gyűlése. A helybeli segélyezésre alakult jóléti bizottság múlt szerdán is ülést tartott. A polgármester bejelentette, hogy a tanács 500 koronát utalt ki a Vörös-keresztnek s 500 koronát a veszprémi tartalékkórháznak hiányzó eszközök beszerzésére. Mindkét összeget a város által kezelt s 4000 koronát kivevő „mozgósítottak alapjából” utalta ki, mert azok, akiket ennek az alapnak kellene hivatása szerint segélyeznie, teljes állami segítséget élveznek. A Holls-házban vezetett népkönyvia megszűnt. Az a néhány segélyezett, akitől ily módon kell gondoskodni, a szegényházban kap élelmet. Megszüntették a napközi otthonokat is. A *csereháti* ovodában aug. 12-től szept. 6-ig 767 gyermeket élelmeztek. Reggelre rántottfevest, este a déli maradékot kapták. Hogy a déli ebéd mily kiadós volt, jelezzük egy-két napi étlappal: gulyás; husleves és főzelek; borjúbcsinált s turoslapény... Nem csoda, ha a kicsikék nem akartak az ovodából eltávozni. Elfogyott 51 l. tej, 36 kg. hus, 41 kg. liszt, 192 kg. kenyér a hivatalos számára, melynek összege 219 k. 37 fillér, — s ezen kívül az a sok adomány, melyet terményekben küldtek.

A bizottság a jelentést tudomásul vette s dr. *Óvári* Ferenc indítványára dr. *Konjáthy* Lászlóné urnőnek, aki a népkönyvia vezette, úgy szintén *Hangay* Gézáné, dr. *Hoffer* Arminné, *Lówy* Béláné s dr. *Rainprecht* Antalné urasszonyoknak, akik naponként a napközi otthonra felügyeltek, valamint öv. *Gadné* Putz Klára ovonőnek, aki a gondozás és ellátás munkáját a legnagyobb odaadással, igazi ovonői lelkülettel teljesítette — méltó elismerését s köszönetét fejezte ki.

Ezután polgármester egy igen kedves dologról értesítette a bizottságot. *Liget* Jánosné s két kedves leánykaja önkéntes gyűjtésre vállalkoztak a sebesült katonák javára. Nemes lelkük sugallatát, aranyos szép szándékukat megértették a jövővi emberek, mert 608 k. 52 fillér adomány lón buzgó

fáradásuk eredménye. Gyűjtöttek ezenfelül egy doboz cigarettát s nagy mennyiségű ágy- és fehérneműt. Mindezt pedig átadták a városi kórházban ápolat sebesültek javára. A bizottság hálás elismeréssel adózott a *Ligeti-család* nagylelkűségéért s megjelölte azt is, hogy a gyűjtött összeget mire fordítja. A sebesültek gondozását vezető bizottságba beválasztotta u. is a helybeli katonai állomásparancsnokot s a kórház vezetőségét s egyetértőleg az említett összeget fehéremű bészerezésére fordítják a sebesültek javára. A pénzen vásznat vesznek a kórháztól ruhamintát szereznek s a veszprémi hölgyeket felkérlik, hogy a kapott minta után az anyagból néhány fehéremű varrást elvállalni sziveskedjenek. *Százötven* beteget lehetne így fehéruhával ellátni. A jöletbizottság ehhez a praktikus indítványhoz hozzájárult s a gyűlés befejezte előtt egy szegény kérvényezőnek 15 kor. segélyt kiutalt.

A háboru krónikája.

Szept. 12. Höfer vezérőrnagy, helyettes vezérkari főnök jelentése: „Lembergnek a csata tovább folyik. Támadásunk lassankint tért hódít. A délkeleti hadszíntérről érkező hírek arra mutatnak, hogy miattal mi a Drinán átkeltünk, a szerb hadsereg egyes részei a Szerémségbe betörték, ahol a támadás elhárítása megindult.”

Páris előtt (északi s keleti részen) a nagy csata javában dúl. Maga a főváros is lázas erőfeszítéssel készül az esetleges ostromra. Este az egész város elsötétül, hogy a német aviatikusok ne tudjanak tájékozódni. A német lovasság bevonult Froyesbe. A németek ellen való harcokban franciák s németek eddig *hetvenzer* embert vesztek. A németek hivatalosan megállapították, hogy a franciák rendszeresen a gyártott s külön csomagolt dum-dum golyókat használnak. A franciák tiltakoznak a vád ellen.

Szept. 13. Lemberg, kiürítésével csapataink új, megfelelőbb hadállásba vonultak vissza. Az orosz offenzíva ezen megtört, sőt öt nap óta mi támadunk. Fokról-fokra kergetjük vissza az oroszokat. Egy éjjeli rohammal, melyben székelyek, tiroliak, stájerok vettek részt, kivertük egyik erős hadállásukból az oroszokat s ezerkétszáz foglyot ejtettünk. A támadás folyik, de csak lassan haladhatunk előre.

A német-francia haderők titáni harca folyik. Döntés egyik részről sem történt.

A déli harctérről az a hír, hogy a szerbek visszaverése megkezdődött.

Szept. 14. „A lengbergi csatában a grodeki műut mentén és attól délre harcbavetett haderőinknek sikerült az ellenséget ötnapi heves küzdelem után visszazorítani, tizezer oroszot elfogni és számos ágyut zsákmányolni. Ez az eredmény azonban nem volt teljesen kihasználható, mivel északi szárnyunkat Ravaruskánál nagy tulerő fenyegeti és ezenkívül újabb orosz erők nyomultak úgy a Dankl-hadsereg ellen, mint az e hadsereg és a csatater közt levő területre. Tekintettel az ellenség nagyon jelentékeny tuleréjére, ajánlatos volt három hét óta majdnem szakadatlanul hősiesszen harcoló hadseregeinket kedvező terepszakaszban gyülekeztetni és a további hadműveletekre készentartani. Höfer vezérőrnagy, a vezérkar főnökének helyettese.”

A lengbergi csatában különösen kitűntette magát a IV. hadtest, mely állandóan győzelmesen haladt előre s 40 ágyut zsákmányolt s 5000 foglyot ejtett.

Délén a szerbek visszaverése folyik.

Páris körül a harcot 250 kilométer fronton vivják. Mindkét részről közel 1 1/2 millió harcos áll fegyverben. A főfronton négy hadtest küzd egymással.

Szept. 15. Ma délután újabb hír nincs. Csak megerősíthetem, hogy csapataink, anélkül, hogy az ellenség csak meg is kísérelte volna üldözésüket, megérkeztek a sztratégiai okokból szabadon választott hadállásba, ahol kipihenik fáradalmaikat. A csapatok kedve kitünő. Minden katonánk maga

tudja legjobban, hogy nemcsak az oroszok le nem győzték őket, hanem ellenkezőleg: mi kergettük őket vissza és amikor a kapott parancsra az új hadállásba újra visszamentünk, magunkkal vittük az orosz foglyokat és nyolcvan ágyut. — Dankl és Auffenberger seregei egyesültek a főhadssereggel.

Csapataink háromheti majdnem szakadatlan harcaikban folytonos offenzívában nemcsak ellentálokat mindenütt az ellenségnek, hanem majdnem hatvan ezer foglyot ejtettek és vagy háromszáz ágyut zsákmányoltak.

A nyugati harctéren döntés nincs. A franciák a német jobbszárnyat Crepy táján hátra hajították, de e közben a francia támadás véres veszteséget okozott saját seregüknek. A németek itt 50 ágyut zsákmányoltak s négyezer foglyot ejtettek. Híre jön, hogy Indiában s Egyiptomban lázadás van az angolok ellen.

Szept. 16. A Szávan át betört szerb haderőt mindenütt visszavetettük. A Szerémség és a Bácság ennél fogva az ellenségtől teljesen mentes.

A galiciái harctérről újabb hírt nem közöltek. Az új hadállásokban előkészületek történnek újabb operációkra.

Kelet-Poroszsországban Hindenburg tovább folytatta az orosz seregek megsemmisítését. A suwalki kormányzóságot német közigazgatás alá helyezték.

A nyugati harctéren döntés nem történt. A franciák a német vonalon áttörést kíséreltek meg, de a németek visszaverték őket. Vilmos császár a francia harctéren van.

Szept. 17. A szerb betöréssel egyidejűleg a mi főszeregünk Szerbiának másik részén lépett offenzívába. A szávparti áttörés visszaverése u. is kisebb haderő is elég volt. Az offenzíváról híreket nem küldtek, csak annyit, hogy megfelelő eredménnyel nyomul előre.

Az északi harctérről újabb hírt nem érkezett. A nyugati harctéren eddig a német seregek részleges sikerei állapíthatók meg. A csata még folyik. Ingliaiban forradalom tört ki. Anglia segítségét kért Japántól India ellen. Japán hajlandó Indiába csapatokat küldeni az alábbi feltételek mellett: a) Szabad bevándorlás a csendestengeri brit birtokokra (Kanadába). b) Kétszáz millió dollárnyi kölcsön. c) Szabad kéz Kinában. — Anglia e feltételeket elfogadta.

Szept. 18—19. A galiciái harctéren csapataink megerősített hadállásokban várják a küzdelmet.

A szerb betörést az ellenoffenzívának sikerült két szerb sereget megsemmisítésével teljesen visszaverni.

Nyugati harctéren a franciák ellentálo ereje kezd megbénulni. A középső német sereg tért hódít. Nyomtól délre két francia hadtest teljes vereséget szenvedett. Chateau-Brimont bevételénél a németek 2500 foglyot ejtettek.

H I R E K.

— **Szentségimádás az egyházmegyében.** Most jelent meg. Bibornok megyéspüspök ur Óeminenciájának 16. számú körlevelé. A körlevél elrendeli, hogy ma, vasárnap az egyházmegye összes templomaiban a háboru sikeréért szentségimádást tartsanak, a délutáni könyörgéseken pedig, melyek hétköznap is végezhetők, közös imákat mondjanak fegyvereink győzelméért. A veszprémi plébánia-hivatal külön lelkes felhívást bocsátott ki, melyet az érdeklődők tájékoztatására több helyen ki fognak függeszteni.

— **A vármegyéről.** F. hó 16-án a vármegye központi választmányi ülés volt, melyben a képviselőválasztói tervezeteket vették tárgyalás alá. Mivel azok nagyrésze hiányos volt, a választmány intézkedett a pótlások iránt. Az enyingi, szentgáli,

ajkai, lovászpatai, várpatai és nemesvámosi szavazókörök helyesen állították ki a névjegyzéket, ezeket a választmány mint ideiglenes névjegyzéket elfogadta. Egyidejűleg azt is kimondották, hogy az állandó választmány további üléseit szeptember 19, 23, 26, 30, okt. 3 és 7. napjain tartja meg.

— **Szentségimádás.** Óeminenciája bibornok megyéspüspök ur rendeletére a bennünket igazságtalanul támadó ellenségeink legyőzéséért és az óhajtott béke visszacszerzéséért *f. hó 20-án (vasárnap) reggeltől napestig a székesgyházban szentségimádás* lesz. Reggel 6 órakor ünnepélyes misével szentségkítétel, este pedig 6 órakor Jézus szent Szíveről szóló litánia és ez alkalomra kiadott könyörgő ima után szentségkítétel. Ezenkívül a háboru tartama alatt *minden vasár- és ünnepnapon este 6 órakor* a legméltóságosabb Oltárszentség kitételével könyörgő ájtatosságot tartunk, hogy a seregek Úra Istene hadseregünket győzelemre segítse.

— **Angolok és irlalmasok.** Gyakori példából szokás valik s a mi közönségünk jól tudja, hogy az angolkisasszonyok s az irlalmas nők sok szép példája a jótékony szeretetet nemes cselekedeteit tette e két repdház állandóan ragyogó szokásává. Évről-évre újuló magasztos feladatukhoz, a kicsinyek nevelő oktatásához most még egy másik gyönyörű feladatot is vállaltak: a sebesült katonák ápolását. Szívük-lelkük vallásos áhitattal telve s ebből a hőfőher tisztaságból ragyog most felénk a hönleányi kötelességnek lelkes megértése. Mind a két helyen 40—40 sebesülthe vár békés, nyugalmas ágy, gondos ápolás s teljes ellátás. A szerdán hozott sebesültek nagy része már idekerült s gyengéd kezek, irlalmas szívek gondozásában részeseve várják a felgyógyulást.

— **Püspökház: — katonakórház.** Nincs az az előkelőség, akit a mai nemzetvédelem magasztos napjaiban a lelkes közérzés oda ne vonzana a hazafiúi áldozatkészség oltárához... Nincs az a szépséges udvarház, melynek palotai pompáját, ékes címerét ragyogóbbá ne varázsolná belekapcsolódása a hazáért áldozó jótékonyaságba... A veszprémi püspökvár nagy ura, a sümegei püspöki kastély kegyelmes birtokosa is fennemen lobogtatja az ő nagy, nemes lelkének hazafiúi érzését s biboros püspöki székéből bőkezűen osztó kézzel látja a jótékonyaság oltárához. Veszprémi palotáját — magánlakosztálya kivételével, valamint sümegei kastélyát is szives előzékenységgel ajánlotta fel sebesült katonatisztek ápolási helyéül. A helyiségeket berendeztetni s az ápolatkat teljes ellátásban részesíteni. Három sebesült tiszt máris a püspökházban nyerte vissza gyógyulását.

— **Koller Sándor és a nyugdíjválasztmány.** Veszprém vármegye nyugdíjválasztmány gyűlést tartott. Tárgyalás alá vette Koller Sándor kérvényét, melyben 1915. jan. 1-től kezdődő nyugdíjazását kérte. A kérvény tárgyalása közben felszólt *Kránitz Kálmán*, felsz. püspök, nyugdíjválasztmányi tag s — mint a felvett jegyzőkönyv írja — „ékes szavakban emlékezett meg Koller Sándornak a vármegye és a közjó érdekében közel négy évtizeden át kifejtett örökbecsű munkálkodásáról, hivatali és társadalmi téren szerzett elévülhetetlen érdemeiről és e működéshez fűződő alkotásokról. Eppen azért a nyugalomba vonulni készülő alispán elhatározása alkalmából mely sajnálatát fejezi ki s egyben indítványozza, hogy a választmány azzal a szíveteljesen ragaszkodással, mellyel Koller Sándort mindenkor, de főként alispáni állásában többszörös ünnepeltetések alakjában is körülvette, a háboru teremtette különös és kivételes viszonyokra is tekintettel, őt beadványának visszavonására és az alispáni szék további, legalább is a jelenlegi nehéz időkben való megtartására kérje fel”. A választmány küldöttségileg adta ezt a kérelmet az alispán tudomására, az eredmény azonban a megmáshatatlanszandék kijelentése lón. A nyugdíjválasztmány mégis azt javasolta a közgyűlésnek, hogy *Koller Sándort* a maradásra felkérje, és pedig azért, hogy a vármegye

vezetése a mai súlyos helyzetben is a közmelegnyugásra kipróbált, szakavatott, biztos és erélyes kezfében maradjon s a vármegye közönségének nyugalma a választás esetleges izgalmainak kivétel ne legyen. Ha pedig Koller Sándort a közgyűlés sem tudja maradásra bírni, akkor a nyugdíjválasztmány javasolja, hogy az alispán nyugdíja 41 évi szolgálat után 12 ezer kornában, lakbér nyugdíja pedig 1440 kornában állapítsák meg.

— **Davidikumi új prefektus.** *Dragovics* István hitoktatóvá történt kinevezése folytán megüresedett davidikumi prefektusi állásra a székeskáptalan *Láber* Miklós zalaszentgróti káplánt választotta meg. Bibornok Megyéspüspök Ur Ömencijája a választást helybenhagyván, az új prefektus állását a napokban elfoglalta. Sikertőljén nemes munkakörében minél több fiatal ember szívébe csepegtetni a vallásos meggyőződést. Ez lesz munkájának legszebb jutalma.

— **Adományok a sebesültek javára.** A városi kórházban ápolat sebesült katonák részére a következő adományokat küldték: *Schmidt* Lajosné 8 hősapkát, 1 pár csuklódvődt, 9 flanelharisnyát, 9 inget, 3 Jaeger-inget, 1 Jaeger-alsónadrágot, 18 zsebkendőt; *Wéber* Edéné 2 db. Jaeger-inget, *Sándorfi* Ignác 1 db. mankót; *Szalvitskék* Antalné 2 db. nagyvankó, 4 vankószuhozott, 2 alsónadrágot, 2 törülközőt, 1 lepedőt; *Várady* Jánosné Tolna-Tamásiból 3 pulykát. *Breier* Miksa ny. varm. irnok Herend 2 drb mankót, *Kassay* Péterné 10 üveg bor, *Strenner* Ferenc Veszpremfajsz 4 párna 8 huzattal; Veszpremi Lorántfy Zsuzsanna ref. leányegylet 6 zsebkendő, 2 lepedő, 1 alsónadrág, 5 ing, 1 rékli; *Kelemen* Imréné Veszprém 2 vankó huzattal, 2 alsónadrág, 3 ing, 24 zsebkendő, 1 doboz/szivarka. — Az adományokat hála-lásán köszöni a kórház igazgatósága.

— **Beírás.** A veszpremi róm. kath. elemi fiúiskolákban a beírások az 1914—1915. iskolára szeptember 21., 22. és 23-án lesznek megtartva. Az Anna- és Kopácsy-iskolába járó tanköteleseket a Kopácsy-iskolában (Iskola-utca, 11. sz.), a László-iskola tanköteleseit pedig a László-iskola épületében írjuk be. A beírás ideje d. e. 8—12 óra. Felkérjük a szülőket, hogy tanköteles fiúgyermeküket a megjelölt napokban okvetlenül beírassák. Az igazgatóság.

— **Gyűjtés katonacsaládok javára.** A hadba vonultak itthon hagyottjainak segélyezésére orsz. bizottság is gyűjt. E bizottság helyi szerve felkért több városi képviselőt, hogy a gyűjtést Veszprém-ben is foganatosítsák. A vállalkozó képviselők részéről eddig hat gyűjtés összegét fizették be a városi pénztárba. A gyűjtést *Fejér* István 37 k., *Csomai* Imre 30-40 k., *Bukovics* József 118-70 k., *Vingelmann* Antal 18 k., *Kovács* József 27-50 k., *Scheiber* Soma 10 korona eredménnyel végezték. Itt említhetjük meg, hogy a fent említett célra a kereskedelmi tisztviselők is alkalmazottak egy-süllete 27-70 koronát gyűjtött, dr. *Horváth* Béla v. főjegyző pedig egy db szállásjegyet adományozott.

— **Adományok a Vörös Kereszt fiók számára.** A veszpremi Vörös Kereszt fiók javára gróf. *Zichy* Béla 2000 koronát, egy névelten kanonok 1000 koronát, Balatonalmádi község 100 koronát, Veszpremvármegye törvényhatósági bizottsága 5000 koronát adományozott.

— **Aranyat vásárt.** *Hunkár* Dénesné ömél-tósága megbízásából a nagyközönség tájékoztatására közöljük, hogy vasgyűrt készpénzben már öt koronáért is meg lehet váltani. Adományokat a közölt napokon a főispáni hivatalban (Veszprém, megyeház) lehet átnyújtani. Mai számunkban megkezdjük a névsorát azoknak, akik ékszerrel áldoztak az Augustza Gyorssegélyal. p. javára. **Veszpremben** *Hunkár* Dénesnéhez e hó 15-ig befolyt adományok: *Gyerey* Richárd és neje (Tolnaozora) 200 K pénzben, *Nirnsee* Ferencné (Ajka) 100 K pénzben, *Jákó* Gézné (Balatonalmádi) 100 K pénzben, *Engel* Ernőné (Balatonvilágos) 100 K pénzben, *Csapó* Kálmánné (Veszprém) 100 K pénzben, *Borsitzky* Ottó (Nagyvácszony) 50 K pénzben, *Valla* Gyuláné (Kardosréti) 75 K pénzben és 1 drb gyűrű, *Töpler* Károlyné (Károlyháza-pusztja) 75 K pénzben, *Martonfalvy* Pálné gyűjtése (Alsóiszkáz) 32 K 30 f. pénzben és 3 drb gyűrű, 1 pár fülbevaló, 1 drb ezüst merokanál, 1 drb ezüst medallion, 4 drb Mária-huszas, 8 drb más ezüst érme és 1 drb arany érme; dr. *Antal* Gézné (Pápa) 50 K pénzben, dr. *Sándorfi* Miksáné (Veszprém) 20 K pénzben, *Szessly* Dániel és neje (Veszprém) 20 K pénzben, ifj. *Kenessey* Pongrácz dr. (Enying) 20 K pénzben, *Süti* Józsefné (Pápa) 20 K pénzben.

— **Állami segély.** A veszpremi katonacsaládok között naponként 560 koronát osztottak ki 314 család között. A két kiosztás alkalmával 25.294 kor. jutott segélyre. A 314 segélyezett közül munkára jelentkezett 42 asszony, munkát azonban a keveslet hiányában nem kaphattak.

— **Sebesültek.** Csütörtök este 329 sebesült katonát hoztak városunkba. Közöttük 117 súlyosan sebesültet. A polgármester az elszállításához kirendelt egy mentőkocsit, egy gyalogkocsit, öt hor-dágyát s három szalmával bélelt parasztkocsit. A közönség már a kora esti órákban elállta az ut-vonalat s résztvevő szeretettel várta a szegény sebesülteket. Dr. *Komjáthy* László s dr. *Török* Gyula rendőrkapitány intézkedése folytán a közönség egész az állomásig odaeresztették s viszont a közönség ezt a nagyobb megbecsülést a maga részéről példás viselkedéssel honorálta. A rendet most is a katonaság tartotta fenn kiméletesen, udvariasan. A rendőrkapitány ur figyelmeiből a sajtó képviselői is megkülönböztető jelenlynt kap-tak: a város piros-kek színével karszalagot. Így van ez hejyesen. Örvendünk, hogy a multkoriban fiszteletteljesen kifejezett öhajtasunkat illetékes hely-lyeken figyelemre méltatták.

— **A tanács gondossága.** A vasuti forgalom a hadügyi menetrend érvényessége idejében azzal fenyegetett, hogy anyagszállítás hiányában a villanyvilágításban akadály állhat be. A városi tanács a Reininger-cégnél 36 métermázas petroleumot lekötött, hogy szükség esetében az utca-világításról így gondoskodhassék. Legutóbbi időig árkülönbözötét: mászánkent két korona különbözöt esett. A város a 72 koronát kifizette, Reininger Dezso pedig ez összeget 100 koronára kiegyes-ítette s a hadba vonultak családjainak adomá-nyozta. Ez is az önmagukat dicsérol cselekedetek közé tartozik. A városi hatóság a petroleumkötést továbbra is fenntartotta.

— **Élelmezésünk miatt.** Az enyingi járás-ban száj- és körfömájás lépett fel s emiatt onnan vágómárha, borju be neni hozható. Hogy élelme-zésünkben fennakadás ne legyen, a tanács illetékes helyen azt a kívánalmat terjesztette elő, hogy a járásnak hatóságilag igazolt vízmentes helyeiről, udvaraiból Veszprembé szekérrel borjukat szállít-hassanak. A földm. miniszter ezt 76.993. sz. rende-letében lehetővé teszi.

— **Közönségünk figyelmébe.** Dr. *Komjáthy* László polgármester a helybeli tartalékkórház pa-rancsnokságával egyetértőleg akképen intézkedett, hogy az esetleges ragályos betegségek behurcolá-sának megállítására céljából a sebesülteket szállító vonatok érkezésekor az állomáson csak azok le-hetnek jelen és érintkezhetnek a sebesültekkel, akik segítő és ápoló szolgálataira oda rendelve van-nak. Ennekölvga a közönség az állomásépületbe és a váróterembe be nem bocsátható. Felkéri te-hát a város közönségét, hogy az említett cél ér-dekében, de meg azért is, hogy az érkezett sebesül-tek nyugalmát ne zavarja, ezen rendelkezések betartását lehetőleg mozdítsa elő. Mődjában áll a város közönségének a sebesültek látogatását és velük szemben a jöteknység gyakorlását arra az időre halasztani, amidőn már azok a kórházban elhelyezve lesznek.

— **Mária-bucsu a háboru diadaláért.** A pápai kath. hívők minden évben elzárándokol-nak a *kiscelli* bucsura. Az idén ez a bucsu sokkal nagyobb fényvel s lelki buzgósággal ment vegbe. Nagymise után megindult az ajtatos hívők serege a boldogságos szűz Mária zarándokhelyére. *Kriszt* Jenő esperes-piébános a Korona előtt levő keresztig kikísérte a processziót, hol imát mondott a hadba-vonultakért, igazságos fegyvereink győzelméért, mely célra az egész bucsujárás érdemeit felajánlák. A bucsujárást *Nemeth* Imre káplán vezette. Kis-celbe érven, az esp.-piébános újból fogadta őket és a kath. legény-egyesület, valamint a ker. mun-kás-egyesület, nemzeti selyem diszszázlója alatt vonultak be ünnepélyesen.

— **Arcképes igazolvány.** *Göndör* Ferenc, kir. s. tanfelügyelő körrrendeletben értesíti vármeg-nyénk tanítóit az arcképes igazolvány megszerzé-sének módzatairól. Az igazolvány megszerzéseért, vagy a következő évre való érvényesítéséért a fo-lyamodványok okt. 10-ig a kir. tanfelügyelőséghez adandók be. Akik ok. végéig az igazolványt meg nem szerzik, vagy a megjelölt nem érvényesítik, a következő évre a kedvezményes utazás jogosult-ságát elvesztik. Új arcképes igazolvány kiállításá végett a kérvényhez arckép s két korona kezelési költség csatolandó. A bélyeget a kérvényre nem

szabad felragasztani, hanem melléje kell csatolni. Ha elveszett, vagy használhatatlanná vált igazol-ványt kell megújítani, az arcképen kívül 3 kor. kezelésidj csatolandó.

— **Hiányok a katonai barakkokban.** A mozgósítás napjaiban a katonai barakkok is tömve voltak katonákkal s hadieszközökkel. Ez a mozgalom persze nem esett meg kisebb károk nélkül. A városi tanács elhatározta, hogy a barakképüle-tekben esett kárt kijavíttatja s a költséget a hadi-kincstárnak felszámítja.

— **Az orosz foglyok.** Orosz foglyainkat Komáromba szállították. Pedig itt nagyon jól érezték magukat s legfőbb vágyuk volt, hogy itt marad-hassanak. A városi hatóság már el is készítette számukra a munkatervet: utcák rendezését, erdők irtását, külső utak javítását. Ugy értesülünk, hogy illetékes helyen szeretnék megakadályozni azt, hogy hozzánk holmi gyilkos komitáci s banda kerüljön. Inkább lépést tesznek arra nézve, hogy a békésebb hajlamu s ellenség volta dacára is ajánlóbb kül-sejű orosz foglyokat kapjunk, esetleg azokat, akiket elszállítottak, visszakapjuk.

— **A város gazdaságából.** A városi lovak besorozása után a hatóság ökröket szerzett be, hogy a köztisztasági érdekek kárt ne szenvedjenek. Most már azonban lovakkban is lehet válogatni s éppen ezért a városi hatóság a köves utcai járásra alkalmatlan ökröket eladatta.

— **Beszállásolási díjak.** Az a hír terjedt el, hogy a hadikincstár nem fizet a mozgósítás alatt történt katonai beszállásolásokért. Illetékes helyen a katonai hatóságnál érdeklődtek e kérdés ügyében s azt az értesülést nyerték, hogy a be-szállásolásért a hadügyi kincstár megfizet. Helyes-bítés csak annyiban történik, hogy minden egyes helyiségért csak annyi katona elszállásáért fizet-nek, amennyit oda a rendes beszállásolás alkalmával szoktak elhelyezni. Ha u. is a mai rend-kivüli viszonyok folytán olyan helyiségbe beszufltak 10—12 embert, ahová rendes időben csak négy ember lett volna elhelyezhető, a kincstár ma is csak négy ember után fizet. Ha a város a nagyobb helyiségekbe szalmát adott, ennek árát a háztulaj-donosnak járó beszállásolási díjból levonja, mert a város is drága pénzért tudott szalmát teremteni.

— **Tanévmeinyító Pápa.** Folyó hó 14-én volt az állami tanítókepző-intézet megnyitója. Ma-gában véve nem látszik fontosnak e tény, de te-kintettel körülményeinkre, méltán említhük fel. Bizo-nyos lehangoltság látszott az arconon, de csak látszott, mert erősebb volt a bizalom a szebb jövő után, mely a meinyító ünnepségen viharos leike-sedésben tört ki. A szokáshoz híven először a templomba vonult az ifjuság, Isten áldását kérven munkájukra és szeretet hazánkra. Utána a me-nyítő ünnepélyen az ifjuság lelkesen énekelte a Himnuszot. Majd *Köste* István igazgató szép be-szédben fejtegette az ifjuság harmas főkötelessé-gét: a vallásosságot, szorgalmat és jóviseletet. Kimagaslott dr. *Vértesy* Gyula kir. tanfelügyelő rövid poetikusan beszéde, mely költői lendülettel vál-totta ki mindnyájunk lelkesedését, hogy munká-
kodjunk most szeretett hazánk javára azok helyett is, kik életükkel és vérükkel áldoznak a hazaért. Az ünnepséget a Szózat zárta be.

— **Növendékek adománya.** A pápai tar-talékos huszárok elvonulásaakor a katonák között megszentelt érmekeket osztottak ki. Ez alkalommal az *irgalmas nővérek* növendékei egy kosárra való hősapkát, derékmelegítőt és csuklódvődt, adtak a tisztí kocsiba azzal kérréssel, hogy az uton a le-gényesség között osszák ki.

— **Iskolások a katonákért.** A vallás-és közoktatásügyi miniszter megengedte, hogy a leány-iskolákban a kézimunkatanításra szánt órák alatt a leányok a katonaság részére érmekegítőt, has-kötőt, térdmelegítőt és hősapkát készíthessenek.

— **Megszűnt az ötös.** Nem tudjuk, örlin-nek-e a gyermekek vagy nem, denikve a minisz-ter döntését respektálni kell. Áll a határozat pedig abból, hogy a jelen tanévől kezdve a polgári is-kolákban az osztályozás fokát eggyel megkeves-bítik. Nem lesz tehát az ötös a gyermek réme. Az eredményt illetőleg nem sokat változtat a dolgon, hogy egy bajszos ötös, vagy egy jó megalpalt négyesre bukik meg az ipse. Magaviseletből a kö-vetkező gyerekek lesznek: jó, szabályszerű, kevésbé szabályszerű, rossz. Az előmenetel fokozatai ezek: jeles, jó, elegendes, elégtelen. Az írásbeli dolgozat külső alakja: csinos, rendez, tisztelet, rendetlen. A szorgalom méltatása: dicséretes, kellő, változó, csekély.

Tilalom a balatoni halkivitelre. Megfontolást érdemel az alábbi közlemény, mely a sajtó utján sok-sok ezer embernek meggyőződését fejezi ki. Régi panasz ugyanis, hogy Balatonunk nagy-szerű halászata, mióta a halászati társaság tartja kezében, a magyar városok élelmiszerére nézve teljesen holt fogalom lett. A balatoni haltermésből a magyar közönséget a halászati társaság teljesen és tökéletesen kiüldözteti. Hiába fogtak évente a magyar tengerből ezer és ezer mazsa halat, abból mi csak nagynéha és nagy protekciókkal látunk egy-két kilóra valót, a maradékból, mert a többi Bécs és a külföld eszi meg. Még Budapestnek se igen jut belőle, aminek köztudott magyarzata az, hogy a társaság az egész haltermést „engros” már előre eladja a külföldi fogyasztóknak. Most közeledik annak az ideje, hogy ez az abuzus meg fogja érezetni a maga káros hatását. Közismert dolog, hogy a háború miatt a közélet mezes egyre nehezebbé válik. A vágómarhák nagy tömegekben hajtják föl az északi és déli partokon küzdő csapatok számára. Közeledik a tél, amikor majd megfagyatkozik a baromfi is, a borjú és a többi húsok való, de zöldség, főzelék féle, tojás sem lesz akkora mennyiségben, mint békés állapotok idejében volt. A Balaton és folyóvizeink haltermésére tehát nagy szükség lesz főleg a népesebb városok közönségének, de hiába, mert a halásztársaság szerződésai a balatoni halat kivonják a piacainkról. Nos, ezt az állapotot nem lehet szó nélkül tovább tűrni. Módot kellene keresni rá, hogy a halásztársaságot kényszeríthessék ennek a magyar városok élelmiszerét, mindnyájunk fontos érdekét megkorsósító rendszernek a beszüntetésére. Mint ismeretes, a kormány rendeletileg megtiltotta tömérdek ipari cikk, nyerstermék és egyéb áru külföldre való szállítását. Ezzel tehát egyszerűen hatályon kívül helyezték egész sereg kiviteli szerződést, mert a hadviselés és az ország érdeke minden magánérdeknél előbbre való. Ezt a precedens alkalmathatnánk a balatoni halkivitelre is. Elsőrangú érdekünk, hogy a haltermés itthon maradjon. A mai viszonyok között nem törődhetünk azzal, hogy a külföld hogyan oldja meg a maga élelmiszerének a kérdését. E tekintetben az elsők mi magunk vagyunk.

Hirdetmény. A polgármester közhírré teszi, hogy az 1915. évi házipénztári és egyéb költségvetéseket a pénzügyi, gazdasági bizottság és városi tanács letárgyalta és azok 1914. évi szeptember 15-től számított 16 nap alatt a városi számvédelési hivatalban betekintheők és az esetleges észrevételek ezen idő alatt írásban, a polgármesteri hivatalnál benyújthatók.

Kertészeti tudósítók Somogy megyében. A földművelésügyi miniszterium Somogy megyében a következőket nevezte ki kertészeti tudósítóknak: Barakonyi Károlyne (Nagyatád), Czegléd Lajos (Balatonlelle), Rausch Károly (Mérnye), Rutner György (Balatonsződ) és Szalodics Tibor (Kisgyulafás).

Hölgyek figyelmébe. Egy ügyes varrónő, kinek férjét katonának vették s aki úgy a felső nő ruha, mint fehérnemű varrásban is jártas, munkát keres. Munkájával önjajta megkeresni napiszükségletét, házbérelt, melyet eddig férjének munkás keze szerzett meg. Fésülésre is vállalkozik. Bővebb felvilágosítást ad ifjú Molnár Istvánné, a Gránérudvarban.

Ébresztő-óra 3 korona, zsebrák 3, 4-50 K jótállással, duble-lánc 70 fillér és 1-50 K Pongrácz Andor üzletében. Óriási választék pénz- és egyéb bőrtárcákban, utazótáskák, minden beosztású zsebképek, botok, esernyők, divatos levél-papírok stb. Tegyen próbavásárlást. Vidéki megrendelés pontosan eszközöltetik.

Adakozások.

Koller Sándorné kezéhez a következő adományok érkeztek a sebesült katonák részére: Reiner Gyula apátkanonok 8 pár érmelegető, 6 drb hősapka, 23 flanel kapca; Gerő Annuska 3 pár érmelegető.

Az Angolkisasszonyok intézetében 40 sebesült részére berendezett körüljáró felszereléséhez kegyesen hozzájárultak: Kránitz Kálmán 2 lepedő, 8 db zsebkendő; Sándor Dezsőné 14 drb ing, 2 lábraválo; Kovács Gábor (Nemesvámos) 2 nagyvankos, 4 huzat, 2 lepedő, 6 ing, 6 alsónadrág; Reiner Gyula 6 ing, 6 alsónadrág, 6 zsebkendő; özv. Németh Eickné (Balatonalmádi) 5 kispárna, 10 huzat; Weberné 4 zsebkendő; Langer Alajosné 6 ing, 1 törülköző, 4 zsebkendő; dr. Kőrössy Ferencné 6 ing; Galamb Kristófné 5 ing, 4 alsónadrág, 1 lepedő; Halmai Nendorné 2 párna 6 huzattal; Wetzel Lajosné 4 kispárna, 8 csiha, 2 lepedő, 5 törülköző; Kék Jánosné 4 ing, 2 darab kötöző vászon; Pillitz állatorvosné 14 ing, 9 alsónadrág, 7 vankos, 14 csiha; N. N. 1 szalveta, 1 vankoscsiha, 88 drb zsebkendő, kötöző vászon; Bott Emma 1 nagyvankos, 2 drb lepedő; Öreg Korpádi Sándorné 1 drb lepedő, ifj. Korpádi Sándorné 1 drb tollvankos, 1 huzat, 1 lepedő; özv. Csapó Sándorné 2 drb lepedő; Singer Mórné és Szepesi Kálmánné 3 ing, 2 triko, 1 kistollvankos, 2 kis huzat, 2 törülköző; Pfaff Fülöpné 6 pár harisnya, 2 ing, 1 alsónadrág; Csomai Mariská 2 lepedő; Szabó Jánosné 3 zsebkendő, 3 ing, 1 triko, 3 pár harisnya; Sebestyen Lajosné 6 ing; özv. Csalló Józsefné 1 kispárna, 2 alsónadrág, 3 szalveta; Csalló Margit 6 zsebkendő, 1 alsónadrág, 1 ing; Hermann Éva 9 pár harisnya; Molnár Jánosné 2 tollvankos, Vilde Anna 1 törülköző; özv. Pleva Józsefné 5 zsebkendő, 1 ing, 1 alsónadrág, 1 törülköző; Véber Edéné 2 trikóing; Langer Alajosné 1 pár melegharisnya, 4 triko; Joga Mihályné 2 vankos, 4 csiha, 6 törülköző, 12 zsebk.; Bezerédjné 8 vankos, 8 csiha; Kövess Edéné (Felső-ors) 12 nagyvankos, 24 csiha; Szabó Mária 2 vankos, 4 csiha; Kálmán Gyuláné 2 ing és 2 alsónadrág; — Wetzelné 4 csiha; Vadnay Szilárdné 12 ing, 12 alsónadrág; Tóth Béláné 12 ing, 12 alsónadrág.

Az irgalmas nővéreknél elhelyezendő sebesültek részére adakoztak: N. N. 1 kispárna 2 huzattal; Adam Iván 6 üveg bor; Becsák Ferencné 5 kispárna 10 huzattal; Braun Józsefné 2 alsónadrág, 2 ing; Bokrossy Viktorné 6 ing, 7 alsónadrág, 2 triko, 2 dunnahuzat, 1 alsólepedő; özv. Buday Józsefné 1 kispárna 2 huzattal; özv. Bruck Rezsőné 1 ing, 3 alsónadrág, 6 pár harisnya; özv. Brand Ferencné 9 pár harisnya; Forst Ferencné 2 ing, 3 pár harisnya, 5 alsónadrág; Freund Sámucsiné 1 lepedő, 3 zsebkendő; Joleff Józsefné 3 ing, 3 alsónadrág, 3 triko; Kreutzer Ferencné 2 alsólepedő; Mezőlányi Jánosné 4 alsónadrág, 5 ing, 4 zsebkendő, 4 pár harisnya; Néger Agoston 5 üveg bor, 4 lepedő, 5 vankoshuzat; N. N. 4 ing, 3 alsónadrág; Porubszky Károlyné 10 ing, 5 alsónadrág, 16 pár kapca, 22 zsebkendő, 2 törülköző; Pfeifferné 4 ing, 6 alsónadrág, 6 zsebkendő, 9 szalveta; Reiner Gyula 6 ing, 6 alsónadrág, 6 zsebkendő; Stollék 10 ing, 7 alsónadrág, 3 pár harisnya; Varga Katica 1 ing, 2 alsónadrág, 2 szalveta, 2 pár harisnya, 2 zsebkendő; N. N. 2 ing, 4 alsónadrág, 12 zsebkendő, 1 vankoshuzat, 1 pár harisnya; özv. Zalay Jánosné 2 kispárna 4 huzattal, 3 lepedő. — Kölesönöznit sziveskedtek: Kreutzer Ferencné 2 nagyvankos 2 huzattal; özv. Politzky Ferencné 1 nagyvankos 1 huzattal; Windich Mária 1 nagyvankos 1 huzattal; Winter Sándorné 1 kispárna 4 huzattal; Ucsék Gézné 1 nagyvankos 1 huzattal; N. N. 8 törülköző és 6 alsólepedő.

A veszprémi Oltáregylet a veszprémi Kápta-

lantól kapott 1062 koronát a háborúba ment katonáink részére, hogy meglegruhát küldhessen utánuk. Ebből most az első küldemény, amit szállítottunk, 31 tucat fehér meleg flanel hasvédő, 9 tucat parhelt kapcaruha, 200 pár harisnya, 200 drb érmelegető, 100 drb hősapka, 15 tucat zsebkendő, 12 pár térdvédő, 31 tucat hasvédő. Varrták a következő oltáregyleti tagok: Schön Józsefné 12, Csolnoky Ferencné 12, Kálmán Jánosné 12, Csomai Mariská 12, Józsa Ernőné 12, Szanyi Istvánné 12, F. F. Kályné 12, Saddy Mariska 36, Csalló Margit 12, Roland Erzsébet 12, Wildenauer Kálmánné 24, Kolomics Jánosné 24, Kovács Istvánné 6, Varga Jánosné 6, Galamb Kristófné 24, Riez Imréné 12, Langer Alajosné 24, Weber Edéné 12, Vetzl Lajosné 24, Hermann Éva 6, Halminé 6, Czernáké 12, Henni Hermin 24 darabot. — Rizner Robertné 1 drb törölt hasvédőt, 1 pár érmelegetőt, 8 drb hősapka, 6 drb trikóinget, 2 drb trikonadrágot, Winter Sándorné és társa divatruhája 50 korona értékű köpper-szalagot adományozott.

A Dolomitok országából.

Ita. Dorsoduro.

VI.

No de tovább, tovább. Megint emelkedik az út, pedig már elég lenne. De ogy szép itt az erdőben, hogy észre sem vesszük, mikor felőrlő gyaloglás után az erdőből kiérünk egy terjedelmes fensikra, körülzárva havasokkal, s aopt park közepén egyszerre csak a Karersee-hotel előtt vagyunk, 1607 méter magasságban. Először is figyelmeztet ez az óriási épület köti le. Azt hittem a tomnizi Palace hotel előtt, hogy az a világ legnagyobb hotelje. Ez zsebredughatná. Pár évvel ezelőtti ideig, most egészen új formájában büszkélkedik itt. Előtte gyönyörűn gondozott park, melyet tenyes vesz körül. És a taj! Nehéz volt ide felgyalogolni, de ezerszeresen jutalmazva van fáradságunk. Nem tudjuk rá élvezni most e szépségeket, mert nagyon szépek vagyunk. Széreny turistaként bemejvünk a Schwemmebe (alsógor a szálloda alatt) s megép még itt is az előkelő berendezés, az „arany”-gombok pincéekkel. Az árak kissé hataposak voltak (pl. a főtt marhahús 2 korona), de csoda-e, hogy mire ide felhozzák, ily drága lesz minden. Mert kapni ám itt mindent, mi szám-szajnak kellemes, csak legyen, aki megfizesse. Itt az is akad; nem egy amerikai, angol, francia milliomos, de tucatjával akad belőlük; egész udvartartással, inasokkal, szobaleányokkal érkeznek; vagy 30 automobil is áll a szálloda garageában.

Éddig automobil nem láttunk, Bozentól idáig tilos az autó e 35 kilométernyi keskeny úton, de nagyon veszélyes is lenne. Annál többet láttunk ezután. Ébred után jólesett áldögélni, de az ifjabb Gyulának még nem volt elég a hegymászás, elment megnézni a 20 percnyire levő Obere Karersee-t. Azzal jött vissza, hogy sokkal szebb a másik, de amonnan még szebb a kilátás. Mi az obigai anizokot küldtünk utánk, azután ugy 4 óra tájban tovább indultunk. Közelnek látszott a hágó, miként a Rosengarten s Latemar hava is már csak egy negyedórai séta távolságra nyílik fel, pedig milyen nehéz lenne odáig jutni. Gyönyörű ez a piato, a Rosengarten 2993, a Latemar 2794, a Rothwand 2800 méter magasságú; messzebb a hasonló magasságú Rosszhöhe, Schlera, a Mittagkof s nem tudom én még hány hegygel körülveve. E hegyóriások alul zöid, azután barnás sárga közepükkel, majd havas gletscherjükkkel s végül bibor-szintű tetejükkel gyermekkorom „fagyalt-cukor”-jára emlékeztetnek. Az volt ilyen rétegesen szivárványszínű.

Nem messze éljük a szintén hatalmas Hotel Latemart. Azután folyton emelkedő úton felérünk

Hazánk legelső és legnagyobb

templomberendezési műintézete.

Szobrászat, oltárefűtészet, aranyozás és festészet. Templomok stíluszerű új berendezése. Oltárok, szószékek, kereszt-kutak, urkoporsók, szobrok, stációképek, gyónószékek és templompadok készítése.

Régi oltárok renoválása, aranyozása és festése.

Templomfestés a leggyorsabbtól a legművészebb kivitelig. Szegény templomoknak kedvezmény és részletdíjazás. Munkamegtérítés és megbeszélés végett ajaját költségemen utazom. Készített munkáim művészi és tartós kivitelű elismerő iratok ezrelével bizonyíthatom.

Arjegyzék ingyen és bérmentesen.

LEWISCH ROBERT Szombathely.

a Karersee Hoteltől 2 1/2 kilométernyire fekvő Karerpass vagy Costalungapassra, 1758 m. magasságban. Itt is hotel van (Rosengartenhof) szemben a Poppa hegyel (2431 m.); s egy emiék piramis, mely a Dolomiten-strasse itt kezdődő új része építésének emlékére állított fel.

Gyönyörű innen az alpesi táj. A német ósmonda szerint a székelt Laurin király, itt voltak rózsakertjei, melyek azután megkövültek s innen a Rosengarten. De egész koszoruja a szebbnél szebb hegyeknek. Meg az Ortler is idefájszik. Micsoda bizarr hegyalakulások, micsoda színek! A Rosengarten és Latemar meredek falai, ezek a porphyrmassák a napfényütésben csodálatos, valami meghatározhatatlan fényben ragyognak; tetejükön a nap sugar a hó fehér fényével ütözködik s olyan, mintha sok-sok fénylő ezüst csillagot raktak volna egymás mellé. Ugy vélik, mintha e hegyóriások belseje csupa tűzparázs lenne, mely oldalukon vöröslőn kiúszik. Naplementekor e fény a sokat emlegetett „Alpenglüh“. Egy messzebb felelő vörös hegyoldal első pillantásra olyan, mint a teli hold, fejen ezüst fátollal.

Mögöttünk a megtett út sok kanyarulatával, beletűnk az Eggenthalba; előtűnk meg a Fassathal, a Mugoni-csúcs, a Rothwand, a Marmolata, a Langofel, sok-sok más csúcs, de kettő nincs közöttük egyforma. Innen légvonalban messze beletűnk a völgyekbe, egész az olasz határig. A legszebb zöld hegyoldalak, a legvadabb hegyszakadékkal váltakoznak. Itt, ahol állunk, a növényzet már igen gyatra, az egész hágó kötérmelekkel fedve, mely a magas hegyekről gördült le.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelete.

4465—914. elm. szám.

Az elemi iskolának és középfokú tanintézeteknek.

Hadseregünknek téli hadjárat esetén nagymennyiségű teára lesz szüksége.

Ezt a szükségletet a hadügyi kormányzat első sorban valódi teával óhajtja kielégíteni. Szükség esetére azonban a szederceszje (Rubus fruticosus, Brombeorstrauch, földi szeder) leveléből készítő teafelhasználásra gondol. Minthogy pedig a szederceszje levelét csak a dér beállításig lehet szedni, az esetleg teának feldolgozandó — összesen száraz állapotban mintegy 2000 mmt kitevő — levélmennyiség összegyűjtéséről és megszártásáról már most kell gondoskodni.

A levelek összegyűjtésében a hadügyi kormányzat, velem egyetértően, elsősorban a tanulóifjúság közreműködésére számít s meg vagyok győződve arról, hogy az ifjúság, önzetlen és aldozat-kész tanítói, tanárai vezetése alatt, lelkes örömmel fog hadseregünk vezetésének segítségére sietni abban, hogy önfeláldozó kemény harcokban küzdő katonáinknak a dermesztő hideg ellen való védekezését előmozdítsa.

Felhívom ennél fogva az elemi (mindennapi és ismétlő) népiskoláknak, valamint a gimnáziumok, reáliskolák, felső kereskedelmi-, felsőbb leány-, polgári fiu- és leányiskolák, elemi iskolai tanító- és tanítónőképző-intézetek vezetőit, hogy iskolájuk tanulóinak említett gyűjtőmunkáját a helyi viszonyoknak megfelelő beosztással megindítsák és vezessék.

A gyűjtést a dér beállításán közelségére való tekintettel haladéktalanul meg kell kezdeni, érlelyesen folytatni és lehetőleg nagymennyiségű levelet gyűjteni.

Csakis kifogástalanul tiszta és még nem hervadt levelek gyűjtendők. A gyűjtésnél ügyelni kell arra, hogy tevedésből hasonló levelek ne gyűjtessenek.

Célszerű a levelek nyelét mindjárt a szedés alkalmával eltávolítani. Nem célszerű esős, nedves időben gyűjteni vagy pedig harmattól nedves leveleket szedni, mert ily esetben a levelek a szárítás alkalmával könnyen megfeketednek.

Minden egyes iskolának magának kell gondoskodnia, ugyancsak a tanulók igénybevételeivel, az összegyűjtött levelek megszártásáról, valamint ideiglenes megőrzéséről.

A szárítás célszerűen napos, szellős helyen, a leveleknek vékony rétegekben, deszkákon vagy lepedőkön való kiterítése és gyakori forgatása mellett történhetik. A megszártott levelek tiszta zsákokban, szellős és pormentes helyen, esetleg füstmentes padlásokon, fűszereken, csűrben vagy raktárhelyiségben őrzendők meg.

A gyűjtés megkezdése előtt az illető föld (erdő) birtokosnak vagy képviselőjének engedélye a gyűjtéshez megszerzendő. A gyűjtést az ezek által kijelölendő helyeken kell végezni.

Az engedélyek megadása érdekében az ország föld (erdő) birtokosaihoz a hírlapok útján felhívást intéztem, az állami kezelésben álló, valamint kincstári erdőbirtokokra vonatkozóan a földművelésügyi miniszter ur volt szíves intézkedni, a közalapítványi birtokokat illetőleg pedig én intézkedtem.

Arra nézve, hogy a megszártott levelekkel mi történjék, később fogok intézkedni.

Avégből pedig, hogy a gyűjtés munkájának eredményéről tudomást szerezzek, minden egyes iskola (elemi iskola és középfokú tanintézet is) amint a gyűjtést befejezte, de mindenesetre okt. hó 1-je előtt az összegyűjtött levelek mennyiségét közvetlenül törvényhatóságuk területén összegyűjtött levelek mennyiségét hozzám lehetőleg október 1-ig jelentsek be.

Budapest, 1914. évi szeptember hó 16.

Jankovich.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-ombán

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterem. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadiás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Fióküzlet: Balatonalmádiban.

Egyedüli fehéremű bizományi lerakat:

Rádi István és Tsa

eegnél Veszprém, Fő-tér.

Férfi színes ingek gallér nélkül

35—46 cm.-ig raktáron.

Árak: 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— korona.

Férfi fehér ingek gallér nélkül

35—46 cm.-ig raktáron.

Árak: 2.—, 3.50, 5.—, 6.—, 7.50 korona.

Férfi színes turista ingek

35—47 cm.-ig raktáron.

Árak: 2.50, 3.50, 5.—, 6.— korona.

Férfi fehér apacs ingek

3.—, 5.—, 7.— korona.

Gyermek fehér és színes ingek

2.50, 3.—, 3.50 korona.

Férfi hálóingek

35—47 cm.-ig raktáron.

3.—, 5.—, 6.50 korona.

Férfi alsónadrág

gombos. Árak: 2.50,

3.—, 3.50, 4.— korona.

zsinóros. Árak: 1.50,

2.40, 3.— korona.

rövid, színes.

Árak: 2.—, 3.50 kor.

Nagy választék

Borsalino és Gyukits kalapokban,

valamint a legújabb nyakkendők, gallér,

harisnya-, zsebkendők- és keztükben.

Ernyők 1200 napi jótállással, sétatokban

legújabb különlegességek raktáron.

Plébanos és tanító uraknak 8% árengedmény.

Levélibeni rendelések legpontosabban eszközöttek,

meg nem felelő árut készséggel visszavesszünk.

Anyakönyvi kivonat.

— 1914. szeptember 8-tól szeptember 15-ig —

Születés.

Falvai Sándor pénzügyi számellenőr és Szalay Irén fia István Jenő ág. h. ev. — Nagy János kőfaragóiparos és Koszler Vilma fia Károly r. kath. — Szukop György cipészsegéd és Gergely Erzsébet fia József r. kath. — Novák Sebestyén szabóság és Strenner Mária fia György Sebestyén r. kath. — Lenner József napzámos és Glüek Éva leánya Klára r. kath. — Bolvári József posta- és táviráda segéd-szolga és Szabó Erzsébet leánya Mária r. kath. — Perényi Miksa fűszerkereskedő és Stern Margit fia Sándor izr. — Pintér Mátyás államvasuti segédvonat-ékező és Ács Terézia leánya Ilona r. kath.

Halálozás.

Özv. Szalai Ferencné Kőszegi Alojzia napzámosnő 64 éves r. kath. — Takács Katalin 16 hónapos r. kath. — Hapli József 5 hónapos r. kath. — Kopsándi Lajos 9 hónapos ág. h. ev. — Delysánszky Anna 6 éves r. kath. — Vörös Gyula 2 hónapos rel. — Pesicska Vencel magánzó 69 éves r. kath. — Varga János Márton 3 éves r. kath.

Házasság.

Béjczér Lajos szabóság róm. kath. és Libis Emilia r. kath.

Három ELLENSÉG

VARJU
EGÉR

ÜSZÖK

kártevésai ellen biztosan védekezhetik a földbirtokos, a külföldön nyolc év óta bevált kitűnő védőszer

CORBIN

alkalmazásával. :: Kiváló eredmények, bizonyítványok! Nem befolyásolja a mag csirázását! Egyszerű alkalmazás! Olcsó! Nagyszerűen bevált buza, kukorica, zab, rozs, répamag, árpa, kender, konyhavetemény stb. csávázásánál. Csak egyszer próbálja. : meg saját érdekében!

Igen érdekes leírást, használati utasítást és árajánlatot ingyen küld: Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Ujpest, valamint

a főelárusító:

OSWALD ISTVÁN
SIÓFOK.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

Ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány- és gyógyvíz nagyraktáramat.
Az összes bel- és külföldi ásványvíz és gyógyvizek állandóan raktáramon vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály viznek,

rendkívül kedvelt szénsavas borvíz
eredeti porcelándugós üvegekben

2 lit. 1¹/₁₀ lit. 1 lit. 1/2 lit.

64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator lith savanyú-
viznek, Mohai Agnes,
Gíesshübl, Csizi, Pe-
tánci, Calsbadi, Ma-
rienbadi, Preblau, —
Bikszádi, Borszéki,
Guber, Parádi, Halli
stb. stb. vizeknek.**

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás ön-
költségén lesz felszámítva. Nagyobb vételnél
engedmény, ismét a dokozások előnyár.

Az összes fűszer-, csemege- ásvány-
víz- és háztartási cikkekről a nagy
árjegyzék bárkinek megküldetik.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölnivíz, kölnivíz-pouder és kölnivíz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

kölnivíz-szappant, kölnivízet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és
egyedül valódi, de sokszor utánzott **JOHANN MARIA FARINA** Gegenüber
dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott **kölni-
vizet, kölnivíz-poudert és kölnivíz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti
készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég
magyarországi képvisellete:

HOLCZER EMIL ZOLTÁN Budapest, VIII., Szigetvári-utca 16. sz.
egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

ROLÁND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb ki-
vittelig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árbán számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. **ZONGORÁK** javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivittelig minden néven nevezendő könyvnyomdai munkákat, úgymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetmények, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghívók, eljegyzési és esketési tudósítások, számlák, címkek, plébániák és iskolák részére szükséges mindenemű nyomtatványokat jutányos árakon számítva

Raktáron tartja plébániahivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle hivatalos nyomtatványokat, melyek tetszés szerint füzve vagy bekötve szállíthatnak. Hivatalos levélpapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy- és négyvonalas vizsgalapok, 10 százalék a Tanítók Háza javára. Fizetés-meghagyás iránt járásbíróshoz intézendő kérvény: a) Körtagsági díjjal tartozó hátralékosok, b) a Gondviselés hátralékosai ellen, ivenkint 4 f.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61